

Zabytki

Informacje dotyczące przywozu i wywozu zabytków

 16.04.2024

Przywóz

Dobra kultury

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/880 z 17 kwietnia 2019 roku w sprawie wprowadzania i przywozu dóbr kultury określa warunki wprowadzania i przywozu dóbr kultury do Unii Europejskiej. Na mocy rozporządzenia zabrania się wprowadzania do UE dóbr kultury, o których mowa w części A załącznika do przedmiotowego rozporządzenia, które zostały wyprowadzone z terytorium kraju, w którym powstały lub zostały odkryte, z naruszeniem przepisów ustawowych i wykonawczych tego kraju (tzw. zasada ogólnego zakazu). W przypadku złamania zakazu, grozi grzywna, kara ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Jednocześnie możliwe jest orzeczenie przez sąd przepadku dóbr kultury, które pochodzą z tego przestępstwa, na mocy art. 108a ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Należy pamiętać dodatkowo, że jeżeli dokonywany jest przywóz z państw nienależących do Unii Europejskiej, to należy przywożony obiekt zgłosić właściwym organom celnym w celu objęcia go procedurą dopuszczenia do obrotu lub inną procedurą celną.

W przywozie na dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki (w rozumieniu przepisów celnych) obowiązują poniższe stawki:

- celna - 0%,
- podatku VAT - 8% od zadeklarowanej wartości celnej towaru.

Wywóz

Kwestie wywozu zabytków/dóbr kultury za granicę regulują następujące przepisy:

- [Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. \(Dz. U. z 2020 r. poz. 282 ze zm.\);](#)
- [Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów oceny wskazującej czas powstania zabytku, wyceny zabytku oraz potwierdzenia wwozu zabytku na terytorium Rzeczypospolitej](#)

[Polskiej \(Dz. U. z 2019 r. poz. 1470\);](#)

- [Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę \(Dz. U. nr 89, poz. 510\);](#)
- [Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach \(Dz. U. z 2019 r. poz. 1479 ze zm\);](#)
- [Rozporządzenie Rady \(WE\) nr 116/2009 w sprawie wywozu dóbr kultury \(wersja skodyfikowana\) \(Dz. Urz. UE L 39 z 10.02.2009 r.\);](#)
- [Rozporządzenie wykonawcze Komisji \(UE\) nr 1081/2012 z 9 listopada 2012 r. do celów rozporządzenia Rady \(WE\) nr 116/2009 w sprawie wywozu dóbr kultury \(Dz. Urz. UE L 324 z 22.11.2012 r.\).](#)

Ograniczeniami w wywozie objęte są:

- **dobra kultury**, o których mowa w załączniku do [rozporządzenia nr 116/2009](#) (wywóz poza UE);
- **zabytki**, o których mowa w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (wywóz do UE i poza UE).

Pozwolenia na wywóz

Na wywóz zabytków/dóbr kultury z Polski **na stałe**, pozwolenie wydaje [Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego](#), natomiast na **wywóz czasowy** - właściwy **Wojewódzki Konserwator Zabytków**.

W zakresie **materiałów bibliotecznych**, wszystkie typy pozwoleń na wywóz wydaje **Dyrektor Biblioteki Narodowej**.

Pozwolenia na wywóz zabytku za granicę wymagają:

KATEGORIA ZABYTKU	WIEK	WARTOŚĆ
1. Zabytki archeologiczne, które wchodzą w skład zbiorów archeologicznych lub zostały pozyskane w wyniku badań archeologicznych bądź przypadkowych odkryć	mające więcej niż 100 lat	-
2. Elementy stanowiące integralną część zabytków architektury, wystroju wnętrz, pomników, posągów i dzieł rzemiosła artystycznego	mające więcej niż 100 lat	-

KATEGORIA ZABYTKU	WIEK	WARTOŚĆ
3. Wykonane dowolną techniką i na dowolnym materiale dzieła malarstwa, nieobjęte kategoriami wskazanymi w pkt. 4 i 5	mające więcej niż 50 lat	wyższa niż 40 000 zł
4. Wykonane na dowolnym materiale akwarele, gwasze i pastele	mające więcej niż 50 lat	wyższa niż 16 000 zł
5. Mozaiki nieobjęte kategoriami wskazanymi w pkt. 1 i 2 oraz wykonane dowolną techniką i na dowolnym materiale rysunki	mające więcej niż 50 lat	wyższa niż 12 000 zł
6. Oryginalne dzieła grafiki i matryce do ich wykonania oraz oryginalne plakaty	mające więcej niż 50 lat	wyższa niż 16 000 zł
7. Oryginalne rzeźby, posągi lub ich kopie wykonane tą samą techniką co oryginał, nieobjęte kategorią wskazaną w pkt. 1	mające więcej niż 50 lat	wyższa niż 20 000 zł
8. Pojedyncze fotografie, filmy oraz ich negatywy	mające więcej niż 50 lat	wyższa niż 6 000 zł
9. Pojedyncze lub znajdujące się w zbiorach rękopisy	mające więcej niż 50 lat	wyższa niż 4 000 zł
10. Pojedyncze lub znajdujące się w zbiorach książki	mające więcej niż 100 lat	wyższa niż 6 000 zł

KATEGORIA ZABYTKU	WIEK	WARTOŚĆ
11. Pojedyncze mapy drukowane i partytury	mające więcej niż 150 lat	wyższa niż 6 000 zł
12. Kolekcje i przedmioty z kolekcji zoologicznych, botanicznych, mineralnych lub anatomicznych	dowolny	wyższa niż 16 000 zł
13. Kolekcje o znaczeniu historycznym, paleontologicznym, etnograficznym lub numizmatycznym	dowolny	wyższa niż 16 000 zł
14. Środki transportu	mające więcej niż 50 lat	wyższa niż 32 000 zł
15. Inne kategorie, niewymienione w pkt. 1 - 14	mające więcej niż 50 lat	wyższa niż 16 000 zł

UWAGA ! Zabytki, które spełniają jednocześnie powyższe trzy kryteria, wymagają pozwolenia na wywóz.

Nie mogą być wywożone za granicę na stałe zabytki:

1. wpisane do rejestru,
2. wpisane na Listę Skarbów Dziedzictwa,
3. wchodzące w skład zbiorów publicznych, które stanowią własność Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek organizacyjnych zaliczanych do sektora finansów publicznych,
4. wpisane do inwentarza muzeum albo wchodzące w skład narodowego zasobu bibliotecznego

Dokumenty potwierdzające, że wywożony zabytek nie wymaga pozwolenia

Organ celny lub Straż Graniczna może zażądać od osoby dokonującej wywozu zabytku okazania jednego z niżej wymienionych dokumentów, potwierdzających fakt, że wywożony zabytek nie wymaga pozwolenia.

Wykaz dokumentów:

1. **ocena** wskazująca czas powstania zabytku wykonana przez instytucję kultury wyspecjalizowaną w opiece nad zabytkami, rzeczoznawcę ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, podmiot gospodarczy wyspecjalizowany w zakresie obrotu zabytkami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub organ administracji publicznej;
2. **wycena** zabytku wykonana przez instytucję kultury wyspecjalizowaną w opiece nad zabytkami, rzeczoznawcę ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub podmiot gospodarczy wyspecjalizowany w zakresie obrotu zabytkami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
3. **faktura** zawierająca dane pozwalające na identyfikację przedmiotu, wystawiona przez podmiot gospodarczy wyspecjalizowany w zakresie obrotu zabytkami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
4. **potwierdzenie wwozu** zabytku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zawierające fotografię zabytku, wystawione w przejściach granicznych przez organ celny, a w przypadku jego braku przez organ Straży Granicznej;
5. **ubezpieczenie przewozu** zabytku z zagranicy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
6. **pozwolenie na wywóz** zabytku z terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

W przypadku gdy osoba dokonująca wywozu zabytku nie przedstawi jednego z dokumentów, lub istnieje uzasadniona obawa, że dokument ten nie jest wiarygodny, organ Straży Granicznej lub organ celny może zatrzymać ten zabytek na czas niezbędny do ustalenia, czy wywóz zabytku mógł być dokonywany bez pozwolenia.

Wyjątki w zakresie wymogu uzyskania pozwolenia na wywóz zabytków za granicę:

- zabytki nieobjęte kategoriami, o których mowa w art. 51 ust. 1, niewpisane do rejestru albo na Listę Skarbów Dziedzictwa, albo inwentarzy muzeów albo niewchodzące w skład narodowego zasobu bibliotecznego;
- zabytki podlegające zwrotowi na terytorium państwa Unii Europejskiej na podstawie prawomocnego wyroku nakazującego zwrot zagranicznego narodowego dobra kultury, o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25 maja 2017 r. o restytucji narodowych dóbr kultury;
- zabytki przywiezione z terytorium państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej, które są objęte procedurą odprawy czasowej lub procedurą uszlachetniania czynnego w rozumieniu przepisów prawa celnego;
- zabytki przywiezione z terytorium państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej, które były objęte procedurą dopuszczenia do obrotu ze zwolnieniem od należności celnych przywozowych, jeżeli wywóz tych zabytków następuje przed upływem 5 lat od dnia dopuszczenia do obrotu;
- zabytki przywiezione z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej na okres nie dłuższy niż 3 lata, jeżeli wywozu tych zabytków dokonuje się na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
- zabytki przywiezione z zagranicy przez osoby korzystające z przywilejów lub immunitetów dyplomatycznych, w tym przywiezione w celu urzędzenia wewnątrz przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych;
- dzieła twórców żyjących niewpisane do inwentarzy muzeów albo niewchodzące w skład narodowego zasobu bibliotecznego;
- dzieła twórców żyjących podlegające zwrotowi na terytorium państwa Unii Europejskiej na podstawie prawomocnego wyroku nakazującego zwrot zagranicznego narodowego dobra kultury, o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25 maja 2017 r. o restytucji narodowych dóbr kultury;

- zabytki przemieszczane przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej na terytorium państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej i objęte kategoriami A.1–A.15 wymienionymi w załączniku do rozporządzenia Rady (EWG) nr 116/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie wywozu dóbr kultury (Dz. Urz. WE L 39 z dnia 10.02.2009), jeżeli ich wartość jest niższa od progów finansowych wymienionych w pkt B tego załącznika;
- zabytki, które posiadają potwierdzenie wwozu wystawione przez organ celny lub Straż Graniczną zgodnie z art. 59 ust. 3 pkt 4.

Szczegółowe informacje znajdują Państwo na stronie [Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego](#)